

מעדני אשר

גליון תנ"ח (שנה י')

פרשת אחו"ק
תהא שנת עשירי גליון

י"ל ע"י

מכון "מעדני אשר"

הודעה משמחת

אפשר לטמוע טיעודים מ"מעדני אשר" ע"י מערכת קול הלשון 03-6171111
ללאידיש 12-311 ללשון הקודש: 111-47

האם בערב יום כיפור מותר לאכול לפני התפילה כיון שיש מצוה לאכול?

בפרשתן י"ט לא תאכלו על הדם.

בגמ' ברכות י' ע"מ ב' דרשין אמר רבי יוסי רבי חנינא משום רבי אליעזר בן יעקב מאי דכתיב "לא תאכלו על הדם" לא תאכלו קודם שתתפללו על דמכם.

וברבינו יונה שם כתב דלא הויא רק אסמכתא מדרבנן, וכן כתב במאירי שם.

יש להקשות: מהא דאיתא בגמ' בבא בתרא י"ב ע"מ ב' א"ר אבדימי דמן חיפה קודם שיאכל אדם וישתה יש לו שתי לבבות, שנאמר אייב י"א איש נבוב ילבב, וכתוב שמות כ"ז נבוב לוחות, ומתרגמינן חליל לוחין, לאחר שאוכל ושותה אין לו אלא לב אחד, הרי דאין לאדם דעת שלמה עד שיאכל וישתה, אי"כ כיון דתפלה צריך כוונה איך אסרו לאכול קודם התפלה, הרי לא יוכל לכונן כראוי, מעדני אשר.

ונראה לתרץ: ע"פ מה דכתב המהרש"א שם ב"ב דלכאורה לשבח ולמעלה קאמר דאלו יש לו ב' לבבות דומיא דנביבה דמייית ותירוש ינובב וגו' דנדרש לשון ינובב לשבח אבל רש"י פ"י לגריעותא, אי"כ קשה, ואפשר דמ"מ אפשר לכונן.

ושמחתי דמצאתי בפנים יפות פרשת עקב כתב לפרש דבר נפלא: על הפסוק ולעבדו בכל לבבכם, דאחז"ל תענית ב' א' איזה עבודה שהיא בלב היא אומר זו תפלה, והנה מ"ש לבבכם כמשחז"ל ברכות י' ע"מ ב' שאסור לאדם לאכול עד שיתפלל שנאמר לא תאכלו על הדם, ואמרו עוד ב"ב י"ב ב' עד שאדם אוכל יש לו שני לבבות, וזה שאמר לעבדו בכל לבבכם בשני לבבות קודם שיאכל.

מעדני אשר לציין חידוש נפלא: דאיתא בשיטה מקובצת ערכין י"ט ע"מ א' על הא דאיתא במשנה שם האומר משקלי עלי נותן משקלו וז"ל צריך לדקדק באיזה עת שקלו אותו **כי הדבר ידוע שאדם כבד יותר בנזק קודם אכילה מאחר האכילה.**

יש לחקור האם בערב יום כיפור שיש מצוה לאכול דילפינן בגמ' מפרשתן מותר לאכול קודם התפלה דעשה דוחה לא תעשה או דילמא אסור.

מעדני אשר: מסתבר דאסור, אע"ג דיש מצוה לאכול כל היום וכמה שיותר אוכל מקיים מצוה טפי, וידוע דהגאון היה לו בפיו כל היום סוכריה בפה כדי לקיים כמה שיותר המצוה, מ"מ כיון דאפשר לקיים שניהם אין דוחים איסור שלא אכילה לפני התפילה משום מצות אכילה בערב יום כיפור.

מי שמדבר בשבת דברים בטלים

האם אינו מקיים המצות של ואת שבתותי תשמורו?

בפרשתן קדושים י"ט ג' איש אמו ואביו תראו ואת שבתותי תשמורו.

הנה איתא בגמ' ירושלמי שבת פרק ט"ו ה"ג א"ר אבהו שבת לה' שבות כה' מה הקב"ה שבת ממאמר, אף אתה שבות ממאמר.

וכן בפסיקתא פרשה כ"ג פסקא ג' אות ג', כתב שבת לה' אלקיך, רבי תנחומא ואמרי לה רבי אליעזר בשם רבי מאיר מה אלקיך שבת ממאמר אף אתה שבות מן המאמר.

וכן איתא בגמ' שבת ק"ט ע"ב אמר רבי אלעזר מנין שהדיבור כמעשה שנאמר בדבר ה' שמים נעשו.

וכתב במלא הרועים שם לבאר כוונת הגמ': כיון דכתיב את שבתותי תשמורו, והקב"ה ברא את העולם בדיבור כמו שכתוב בדבר ה' שמים נעשו, אי"כ השביתה של הקב"ה היה של דיבור, אי"כ לכך אנו צריכים לשבות מדיבור, עיין שו"ת דברי יציב אור"ח סימן ק"ה.

והשואל ומשיב בפרשתן בספרו דברי שאול **כתב לפי זה דבר נפלא:** דהנה איתא בירושלמי מובא בתוס' שבת ק"י ע"ב דרבי שמעון היה לו אמא זקינה ודברה הרבה בשבת ואמר לה אימא שתקו שבת היום, דזה כוונת הפסוק בפרשתן "איש אמו ואביו תראו ואת שבתותי תשמורו" דהיינו שאע"פ שצריכים לכבד את האב ואת האם, אבל את שבתותי השביתה שלי של דיבור תשמרו דאם האב או האם מדברים דברים בטלים, מותר וצריך לומר ששבת היום ואסור לדבר דברים בטלים.

יש להקשות: אי"כ מדוע צריך פסוק מיוחד בגמ' שבת ק"י דאסור לדבר דברים בטלים וילפינן מודבר דבר, כך מקשה במתא דירושלם שם בירושלמי, כן הקשה בשירי קרבן שם.

ותרצו: דמהכא הו"א דוקא דיבור שמביא לידי מעשה דוגמת דיבור הקב"ה, ולכן כתיב ודבר דבר דבכל ענין אסור.

מעדני אשר לפי זה בארתי: הא דאיתא בגמ' שבת ק"י ע"מ ב' אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים, והקשו האחרונים וכי עם ישראל לא שמרו עדיין אף פעם שתי שבתות, ולפי הנ"ל אתי שפיר דעיקר שביתה בדיבור ובה מזלזלין ורבי שמעון בר יוחאי לשיטתו שמחה באמו.

גליון זה נודב ע"י ידידינו

העומד לימין המערכת מיום היווסדו

הרה"ג מרדכי הלל זלמן שליט"א לונדון

לעילוי נשמת זקיננו

הרב החסיד המפורסם חיים אלטר בן הרב ישראל אפרים פישל ראטה ז"ל

נלב"ע ט"ז אייר תשנ"ו ת.ג.צ.ב.ה.

מי שאינו מכבד את הוריו האם מקבל עונש שבניו לא יכבדוהו?
בפרשתן קדושים י"ט ג' איש אמו ואביו תראו.

הנה באור החיים הקדוש הקשה: מדוע מתחיל הפסוק בלשון יחיד איש אמו ואביו וגומר בלשון רבים תראו, עיין גמי קדושים ל' ע"מ ב'.

ומתרחץ: נתכוון לומר כי כשהבן יהיה ירא מאביו גורם גם כן שבנו יהיה ירא ממנו.

וכותב כמה הסברים לזה:

איבעית אימא: למה שקדם בדברינו במקומות אחרים ויחי מ"ט ג' כי שורשי הקדושה ונגדיהם הנמצאים במוליד יעשו כיוצא בהם בנולדים. **ואיבעית אימא:** מדרך המוסר כי כשיראה הבן שאביו מזלזל בכבוד אביו יפקע כלילת מוראו גם כן ממנו, וכשאדם ירא מאביו וכו' הבן לוקח מוסר, גם ישרישו בנפש הבן בחינת מפעל הטוב, ונמצא מקיים ב' מוראים, והוא אומר איש לשון יחיד תיראו לשון רבים, כי במורא א' יראים ב', וזה אומרם אבות פ"ד מצוה גוררת מצוה:

וכן כתב אברבנאל שמות פרק כ' י"ב על הפסוק "כבד את אביך ואת אמך למען יאריךך ימך" וז"ל הכוונה באמרו למען יאריךך ימך אינו לענין השכר, אלא כאומר והנני מזהיר אותך על כבוד אב ואם, מפני שיאריךך ימך על האדמה אשר ה' אלהיך נותן לך ויהיו לך בנים ובנות, **ואם אתה תכבד לאביך ולאמך יכבדו אותך בניך בזקנתך כי הנה במדה שאדם מודד בה מודדין לו,** וא"כ כבוד אב ואם אינו בלבד לתועלת הזקנים המכובדים כי גם הוא לתועלת הבן המכבד אותם כי לגלגל הוא שחזור בעולם ומפני שבאה הכוונה הזאת מסתתר ובדרך קצרה במקום הזה, לכן מרע"ה בסדר ואתחנן ביאר בה שתי הכוונות האלה באומרו דברים ט"ו למען יאריךך ימך ולמען ייטב לך שביאר שתי הכוונות אשר זכרת.

וכן כתב החיד"א בספר חומת אנך פרשת כי תצא אות ד' בשם מהר"ם חביב ז"ל שמי שהוא סורר ומורה, גם בנו יוצא בן סורר ומורר מידה כנגד מידה, וענין זה הוא **בדוק ומנוסה וגלוי לכל העמים, שכמו שהתנהג האדם עם אביו, כך מתנהגים בניו עמו, להרע או להטיב אין מחסור כל.**

וכן כתב בפלא יועץ ערך כיבוד אב ואם וז"ל ויש בנים משחיתים שמזלזלים בכבודם ומצערים אותם צער בנפש ומקחים שני מולידיהם, ובפרט האיש הירא את ה' במצוותיו חפץ מאד והוא מיסר את בניו ואין שומעים בקולו ומכעיסים אותו על פניו, האיש הזה גדול צערו, כי קשה תרבות רעה בתוך ביתו ושניו יחרק ונמס, מר לו מר, אוי להם לבנים שכך גורמים לאביהם, אויה להם, אהה עליהם, אוי להם מיום הדין כי על הכל יביא אלקים במשפט על מה שעבר על דעת קונו ועל מה שעבר על דעת אביו ואמו וצער אותם ועל אשר גרם כעס לאביו בן כסיל ועל שהוא ממר ליולדתו, **ואוכל פרות בעולם הזה וכאשר עשה כן יעשו בניו לו, שמדה כנגד מדה לא בטלה,** והקרן קימת לו לעולם הבא.

וכבר קדים דבר זה במדרש ילקוט איוב תתקכ"ז, וכן במדרש תנחומא בפרשתן מי הקדמני ואשלם לו, מי הוא שהקדים כבוד לאביו ולא נתתי לו בנים, ופירשו המפרשים מדרש תלפיות אות א' ענף אב ואם שהמכבד את אביו הקב"ה נותן לו בנים, כדי שיכבדו אותו, דמשום מדה כנגד מדה ראוי שיהיה לו בנים.

האם האב יכול לתת רשות לבנו להכות אותו?

יש לחקור אם האב רוצה למחול על ההכאה ונותן רשות לבנו שיכנו האם רשאי או דילמא אינו רשאי.

הנה במנחת חינוך מצוה מ"ח אות ב' כתב וז"ל ונלע"ד דזה שחייבה התורה בהכה אביו או אמו או בחבירו היינו דוקא בלא רשות, אבל אם אביו ואמו אומרים לו שיכם או יקללם או חבירו אינו בלאו הזה, ואינו חייב מלקות ולא מיתה עיין פרק החובל ובר"מ פ"ה מה' חובל לענין ממון אם נותן לו רשות ע"ש, ולענין חיוב מלקות או מיתה נלענ"ד פשוט דאינו חייב וכן נראה מלשון הרמב"ם פכ"ו מהלכות סנהדרין ה"ו שכתב אף על פי שיש לו לדיון או לנשיא למחול על כבודו א"י למחול על קללתו וכן שאר העם אף על פי שמחל המקולל מלקין את המקלל שכבר חטא ונתחייב עכ"ל, וע"ש בכ"מ משמע דוקא אם כבר קילל כיון שכבר עבר עבירה לשמים אין המחילה מועלת אבל בתחלה שנותן רשות לקלל אין כאן עבירה כלל, וכן כאן גבי מכה ושם יש קצת עבירה דמוציא ש"ש לבטלה ויבואר לקמן אי"ה פ' קדושים אבל גבי מכה אין כאן עבירה כלל לא בחבירו ולא באב ואם.

ומקשה המנחת חינוך: א"כ מה מיבעיא בגמ' סנהדרין פ"ד ע"ב האם בן מותר להקזי דם הרי אם נותן לו רשות ליכא איסור.

ומתרחץ: דכוונת הגמ' היינו שלא מרצון אביו, ומ"מ מסקינן דפטור כיון דהיא לרפואה, וכן הנהו תנאי דלא שבקו לבניהם ליטול להם קוף היינו דלמא יעשו חבלה שלא לצורך בשוגג שלא מרצון אביו אבל אם אביו מוחל ומצוה להכותו נראה דאינו חייב כלל וכן בחבירו ואינו עובר כלל אף על פי שלא מצאתי זה מפורש מ"מ הסברא נותנת כן כנלע"ד ברור.

אבל בשאלות פרשת משפטים כתב להדיא דאינו מהני רשות להכאה ולקללה.

מי שרואה חבירו עובר איסור ואין מפרשו האם עובר משום לפני עיור לא תתן מכשול?

בפרשתן י"ט י"ד ולפני עיור לא תתן מכשול.

יש לחקור אדם שרואה את חבירו עובר איסור ואין מפרשו האם עובר משום לפני עיור לא תתן מכשול או דילמא כיון שהוא לא נתנו לא אינו עובר.

הנה איתא בגמ' מ"ק ה' ע"א רמז לציון מן התורה מנין, ולפי אחד מן הלמודים היא משום לפני עיור לא תתן מכשול, חזינן דאף כשיכול למנוע איסור מחבירו ואינו מונע עובר באיסור לפני עיור לא תתן מכשול, כך כתב הגאון רבי ראובן מרגליות זצ"ל בספרו נפש חיה אור"ח סימן קס"ט.

ובמהרש"א ח"א שם כתב דלכן הביאו שם כמה אמוראים ראיות מנביאים ולא מפסוק של לפני עיור דמפורש בתורה, משום דאית ליה פירכא, דלפני עיור לא משמע אלא שלא תעשה לו מכשול בידיים, אבל לשמרו מן המכשול לציון את הקברות לא משמע מיניה.

ובמשנה למלך פרק א' מהלכות כלאים הלכה ו', וכן הגר"א יור"ד סימן רצ"ה ס"ק ד' כתבו טעמו של הרמב"ם דאיסור להניח לעכו"ם שירכיב לו אילני כלאים משום דקעבר על לפני עיור אם יניחו.

ומזה למד הפרי מגדים באשל אברהם סימן תמ"ג ס"ק ה' וסימן תמ"ד ס"ק ז' דגם בלא אמירה ומעשה כל שיש בידו למנוע עבירה מחבירו עובר, בלפני עיור לא תתן מכשול.

**איך כשר גט שחתמו עדים על ידו של אדם בכתובת קעקע
הרי הם פסולים לעדות כיון דעברו איסור?
בפרשתן קדושים ייט כ"ח וכתובת קעקע לא תתנו בכס אני ה'.**

קימ"ל אה"ע סימן קכ"ד ס"ק ו', ומקורו בגמ' גיטין כ' ע"מ ב' היה הגט חקוק על ידו של עבד בכתובת קעקע והיה יוצא מתחת ידה העדים חקוקים על ידו, הרי זו מגורשת, אף על פי שאין שם עדי מסירה, שהרי אינו יכול להזדייף.

יש להקשות: איך יחתמו העדים בכתובת קעקע, הרי נעשו רשעים שעברו על איסור של כתובת קעקע, ואפילו כתבו ולא מלאו בדיו, מ"מ נעשו רשעים מדרבנן, ובשלמא מה שהסופר כותב בכתובת קעקע, לא קשה כי אפילו אם הסופר נעשה רשע הגט כשר, אבל אם העדים כותבים בכתובת קעקע נעשו רשעים והגט פסול, כך מקשה בבית שמואל אה"ע סימן קכ"ד ס"ק ט"ז, וכן בפרי חדש אה"ע סימן קכ"ד ס"ק כ"ב, וכן בחכמת שלמה שם, וכן בשער המלך הלכות גירושין פרק ד'.

איכא כמה תרוצים:

א. אפשר דאיירי דהיו העדים שוגגים דבכהאי גוונא אינם רשעים לכן כשר הגט, כך תירץ בבית שמואל אה"ע סימן קכ"ד ס"ק ט"ז.
ב. לא קשה מידי משום דפסולין דרבנן בעו הכרזה להכריז שהם פסולים רק אז הם פסולים, והני לא אכרוז עליהו, לכן הגט כשר, כך תירץ בפרי חדש אה"ע סימן קכ"ד ס"ק כ"ב.

ובשער המלך הלכות גירושין פרק ד' **תמה על הפרי חדש:** וז"ל ואשתמיט מיניה מה שכתב הנימוקי יוסף פרק זה בורר משם הרא"ה דלא בעינן הכרזה אלא למיפסליה לשאר עדיות, אבל לאותו עדות שנפסל בו נפסל, אי"כ מדוע כאן הגט כשר, הרי העדים פסולים.

ג. ע"פ מה שכתב בשו"ת נודע ביהודה מהרורה תניא אבן העזר סימן קל"ה דהגמ' לא מיירי כלל באיסור, דבקרא כתיב "וכתובת קעקע לא תתנו בכס" ובישראל הזהיר, אבל מותר אפילו לישראל לקעקע בבשר הכותי כשם שמותר להקיף פאת כותי ואמנם עבד שמל וטבל הרי הוא כשרא"ל לדבר זה כיון שחייב במצות וכשם שמוזהר על הקפת הראש אבל עבד שקנאו ישראל ולא מל ולא טבל זהו קנוי הוא לישראל ומותר לקיימו אם התנה עליו מתחלה ועבד זה כותי גמור הוא לכל התורה רק שמכריחין אותו לקיים ז' מצות בני נח ועיין ברמב"ם פ"ח מהל' עבדים ובעבד זה מותר הישראל לקעקע בבשרו כשם שמותר בבשר הכותי, עיין בפתחי תשובה יו"ד סי' ק"פ ס"ק ב' לפי הנ"ל אתי שפיר דלא מיירי כלל מאיסור לכן העדים כשירים, מעדני אשר.

ד. אם נימא דאין איסור דאורייתא לעשות כתובת קעקע רק אם עושה לשם ע"ז, אתי שפיר דאף דמדרבנן ודאי אסור כל כתובת קעקע, מפני שנראה ככתובת קעקע דהמחשבה אינה ניכרת, מכל מקום היכי שכתוב גט בכתובת קעקע זה ודאי נראה דלא לשם חוק ע"ז נכת. ואפשר דבזה אפילו מדרבנן אין איסור, לפי הנ"ל אתי שפיר, כך תירץ. בערוך לנר מכות כ"א ע"מ א'.

ולפי חלק מתרוצים הנ"ל אפשר ליישב קושיית רבי עקיבא איגר גיטין כ' ע"מ ב' שהקשה אמאי הוי גיטא, נימא אי עביד לא מהני, היינו אף דבשעה שנותן הגט אינו עובר, מ"מ נימא על מעשה הכתיבה דלא מהני ויהי' כאלו כתבו קוף בעלמא דלא מהני לגרש בו, ולפי חלק מתרוצים דלעיל אתי שפיר, מעדני אשר.

אדון שמת לו עבד ומצטער מאוד האם מותר לשרוט שרטת?

בפרשתן ייט כ"ח ושרט לנפש לא תתנו בבשרכם.

הנה בשו"ת הרדב"ז חלק ח' סימן קל"ד נשאל במי ששרט בבשרו על עבדו שמת, האם חייב או פטור.

ומסיק: מסתברא לי דפטור, דהוי כמשרט על ביתו שנפל ועל ספינתו שטבעה דאיתא בגמ' מכות כ' ע"ב דאינו חייב משום דכתיב ושרט לנפש לא תתנו והאי לאו נפש, אי"כ ה"ה השורט על עבדו אינו חייב דלאו נפש הוא, דכתיב שבו לכם פה עם החמור, דרשינן בגמ' עם הדומים לחמור יבמות ס"ב ע"א.

ומביא ראיה: מהא דקימ"ל ברכות ט"ז ע"מ ב' אין מנחמים עליו ולא יושבים עליו בשורה, אלא אומרים לו ה' ימלא חסרונו כמו שאומרים לאדם על שורו ועל חמורו הילכך לא מתו הוא אלא ממונו הוא ופטור הוא.

וכותב: ואפילו שאינו לוקה, אסור לאדם לגדוד או לשרוט על בשרו בין ביד בין בכלי או לעשות קרחה בראשו, ואפילו על ביתו שנפל או על ספינתו שטבעה בים, שהמעשה הזה מורה על רוע

כוונת הנפש שאינו מקבל עליו משפטי האל בסבר פנים יפות כמעשה הגוים אשר נאמר עליה והיה כי ירעב והתקצף וקלל וגו', אלא צריך להצדיק את הדין ולומר על הטוב ועל הרע יהיה שמו מבורך.

וכן יש לדקדק מלשון הרמב"ם ז"ל בפרק י"ב מהלכות ע"ז ה"ט **שכתב** וז"ל הקורח ראשו או השורט בבשרו על ביתו שנפל ועל ספינתו שטבעה בים פטור, ואינו לוקה אלא על המת בלבד או השורט לעבודה זרה ע"כ. וכיון דקתני פטור איני יודע שאינו לוקה, אלא בא לומר שאעפ"י שאינו לוקה אלא על המת אין ראוי לעשות המעשה הרע הזה, ומשום דבעלמא לא אמרינן פטור אבל אסור הוצרך הרב ז"ל לפרש דאינו פטור אלא ממלקות.

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודע ונערך ע"י ידידו הרב מרדכי זיסקינד הגר שליט"א ברקלין

א מצוות קדושים תהיו. במצוות קדושים תהיו, הרמב"ן כתב שהיינו שלא יהיה נבל ברשות התורה, האם באמת לפי הרמב"ן מי שאינו פרוש עובר בעשה של קדושים תהיו.

ב קיום מצות קימה ושאר מצוות במקומות המטונפים. מפני שיבה תקום והדרת פני זקן, בגמ' קדושין ל"ב ע"ב, יכול יעמוד מפניו בבהכ"ס ובבית המרחץ ת"ל תקום והדרת לא אמרתי קימה אלא במקום שיש הידור, ומשמע דלולי הדרשא היה חייב לקיים המ"ע אף בבהכ"ס ובית המרחץ, וצ"ע דהנה בביאור הלכה סי' תקפ"ח ר"ה שמע כתב שאסור לקיים מצוה במקום שאינו נקי והטעם דמצוות צריכות כוונה, כמבואר בשו"ע סי' ס' כדי לצאת יד"ח המצוה וצריך לכוין שצונו השם יתב' וזה גופיה חשוב כד"ת, וא"כ אמאי צריך פסוק למעט קימה בבית הכסא ובית המרחץ, הא בלא"ה אין לקום דאסור לקיים מצוה במקום שאינו נקי כמו כל המצוות שאסור לקיים שם.

ג מצות והדרת פני זקן. 1. איך יתכן שהאדם מקיים מצוה זו כלפי עצמו ולא כלפי אחרים. 2. מי שמסופק האם האדם שבא לפניו הוא בגדר זקן שיש דין והדרת, האם חייב מצד ספק דאורייתא לחומרא, או לא.

ד מצות הוכח תוכיח את עמיתך. האם מי שאינו מוכיח לחברו על איסור דרבנן, האם עובר על מצות הוכח תוכיח מדאורייתא.

ה לא תעמוד על דם רעך. בגמ' סנהדרין ע"ג ע"א מבואר שאדם גם צריך לשכור פועלים בשביל להציל את חברו, ואפילו את כל ממונו צריך ליתן בשביל להציל את חברו, אי"כ מעשים שבכל יום שאנשים צריכים לעבור ניתוחים ובלי זה ימותו בוודאי, מדוע כל אחד ואחד ששומע מעשה זה לא מחוייב ליתן כל ממונו ואפילו למכור את הדירה שלו בשביל לממן ניתוח דחוף להצלת יהודי אחר, והרי לא תעמוד על דם רעך ואפילו כל ממונו צריך ליתן שלא יעבור על הלאו הזה, אתמהא.

כללי השתתפות

1. כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה על סך 1000 ₪.
2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
3. כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
5. שימו לב: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 077-5558617 או במייל meir.s1000@gmail.com ולחברות ופרטים נוספים בטלפון 057-3154010 נא לציין שם וטלפון על התשובות. כמו"כ נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו.

הזוכה לחודש ניסן הרב אליהו ברכה שליט"א נוה יעקב ירושלים

מכתבים למערכת

מדוע אנו רואים בזמננו אנשים שמדברים לשון הרע ואין להם נגיעים בגוף
 מה שהקשמתם בשם אחרונים על הא דאיתא בגמ' כל המספר לשון הרע נגיעים באים עליו, דיש להקשות הרי אנו רואים כמה אנשים מדברים לשון הרע ואין להם שום נגע, ותרצתם בכמה אופנים.

הרה"ג אלימלך בלום שליט"א זצ"ל
 נראה לציון עוד תרוץ נורא שתירץ האלשיך בפרשת תזריע וז"ל אין רישומן של כחות הטומאה ניכר, אם לא בזמן אשר היו שלמים וטובים שהיתה קדושתן דוחה הטומאה חוצה, מה שאין כן בזמן הזה, ומה גם לרבותינו ז"ל שאמרו ערכין ט"ז א' כי בא הצרעת על לשון הרע, ומה היה כי בימים הראשונים אשר היו טובים בני אדם מאלה היה גם נגע צרעת, ועתה שרבו בני רב מספרי לשון הרע יהיו נקיים. אך הוא הטעם, כי בזמן שנתמטתה הקדושה כי פסו אמונים מבני אדם, לא תגעל נפשם כח טומאתם להראות החוצה בעור הבשר.

האם ביום כיפור יש איסור לתת אוכל או ממתקים לילדים בידים
כיון שאסור לספות איסור בידים

מה שהבאתם מחלוקת הפוסקים בקטן שמותר לו לאכול ביום כיפור האם מותר לתת לו אוכל בידים כיון דמותר לו לאכול או דילמא אסור לתת לו אוכל בידים דאינו שונה מה שאסור איסורים שקטן אינו מצווה ואסור לתת לו בידים, והבאתם בשם שו"ת תשובות והנהגות דאפילו לשיטת שמותר לתת אוכל לקטן, אבל מ"מ סכריות ותענוגים שלא יתנו, והעיר על זה הגאון רבי יוסף חיים אהוב ציון שליט"א מח"ס הנפלא עתה באתי במפורז מכתבים למערכת ד"ש להעיר מהא דכתב באור שמח הלכות מאכלות אסורות פרק י"ד הלכה י"ד דחולה שאמרוהו לאכול כוית, מצי לאכול בשר שמן ויכול להתענג ואינו צריך לאכול בשר כחוש.

הרה"ג ברוך מרדכי שנקר שליט"א בני ברק
 נראה להעיר, דאין כאן סתירה, דהאור שמח איירי בנצרך לבשר והותר לו ובוה אין נפק"מ בין כחוש לשמן ויאלץ שמן ויתענג, אבל בתשובות והנהגות מדבר על נתינת דבר שאינו נצרך לחיותו של הילד כסכריות וממתקים אין כאן היתר.

תגובות אפשר לשלוח עד ליום ג' בערב בלבד
להרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א
 לפקס המערכת: 057-7961607 או למייל: leviber@gmail.com
 לביירוים בכל ענייני המערכת, בטל: 057-3166560
 מי שמעוניין להצטרף לאלפי המנויים נא להתקשר למערכת

גורת מזל פוג מעומקא דליגא

שלוחה בזה למע"כ אחי הגאון
רבי יחזקאל אהרן שוורץ שליט"א
 דומ"צ בבית הוראה מערב בני ברק
 וראש כולל מתיבתא לתורה והוראה
 לרגל התמנותו בשעטו"מ
 בברכת גדולי ישראל שליט"א
 לכהן פאר כרב בקריה החסידית בהר יונה

ברכתי שלוחה בזה לאחי הדגול שליט"א
 שיזכה לרומם כבוד שמים ודרך החסידות
 להרבות תורה והוראה בכשרונותיו הברוכים
 לנהל קהל עדתו עד ביאת גואל צדק בב"א

איך מיציאות שיהיה לקטן נגיעים הרי נגיעים באים על עבירות וקטן אינו בר עונשין
 מה שהקשמתם על הא דאיתא במשנה נדה מ"ב ע"ב ב' תנוק בן יום אחד מטמא בנגעים, וכן איתא בגמ' נדרים ל"ז ע"ב א' דקטן מטמא בצרעת, דיש להקשות איך יש מיציאות כלל שיהא נגיעים לקטן, כיון דנגעים וצרעת באים בעוון לשון הרע, והרי קטן אינו בר עונשין דפטור מהמצוות, אי"כ איך יש מיציאות שיהא לו נגיעים וצרעת, ותרצתם בשלשה אופנים.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א זצ"ל מחזיקי הדת
 נראה לתרץ, דיש אופן שיקבל קטן צרעת אפילו שלא חטא דעיון במלכים ב' ה' כ"ז דאלישע קילל גחזי דצרעת נמנן תדבוק בו ובורעך עד עולם ויצא מלפניו מצורע כשלג עי"ש וא"כ שייך ע"י קללה שגם קטן שלא חטא יקבל צרעת.

הגאון רבי דוד ליסיצין שליט"א ראש כולל הכל התלמוד ת"א
 נראה להעיר, דיכול לשאול למה רח"ל קטנים בכל העולם מתים וחולים בכל מיני מחלות.

הרה"ג דוד בונים שליט"א ר"מ בבתי"ד צאנז ביתר עלית
 נראה לתרץ, דבניו של אדם הם כחלק ממונו ונכסיו כמבואר בכמה אחרונים עיון לדוגמא עקרו השלחן ח"מ סימן ש"ט ס"ק י"א וכמו שיהיה מביא על האדם נגיעי בגדים ונגעי בתים, כן מביא על בניו הקטנים מצד שהם שייכים לאדם.

הרה"ג מתייתוהו ישראל הרוויטץ שליט"א לוקודו מח"ס הנפלא איצרות חיים
 הרה"ג דוד וייס שליט"א ירושלים
 ראיתי בפרסם יוסף דף ק"ה בדפוס ישיהו העיר ברבר, ותירץ דיש גם צרעת הבא מקלקול הדם בטבע.

הרה"ג יואל עזבי בארון שליט"א בית שמש מח"ס הנפלא תורת אחד
 מה שתרצתם ע"פ מה שכתב בלבוש אור"ח סימן רכ"ה דעד בן י"ג שנה הבן נענש על חטאים של אביו, אי"כ לפי הנ"ל אתי שפיר היכא משכח נגיעים, ודחיתם ע"פ מה שמסקי שם הלבוש דשכחתי אוחו במעשה אביו אינו נענש אף בקטנות, וא"כ כאן בקטן אינו שייך לומר דאוחו במעשה אביו, נראה להעיר דבוהר וירא ק"ח ע"ב כתב להדיא דקטן עד בן י"ג נענש על עון אביו, והתקשיתי לפי זה, אי"כ מדוע בחור כמשנע לגיל בר מצווה אינו עושה ברכת ברוך שפטרני, שנפטר מעונשים של האבא וצ"ע.

הרב יעקב ישראל מיוזנער שליט"א לונדון
 הבה"ח אלחנן ליברסון ג"י"ו ישיבת מור וירושלים
 נראה להעיר, דלא בהכרח שיבואו נגיעים רק על לשון הרע, אלא שהעונש המספר לשון הרע בנגעים, אבל הנגיעים אינם כבולים ללשון הרע ויכולים ח"ו להופיע גם לצדיק וגם לתינוק.

הבה"ח החתן מורנו יעקב שמריהו בינדר ג"י"ו מבתי"ד ישיבת צאנז
 נראה לתרץ דמשכחת ליה ע"י שנדבק מאחרים, דהרי בראשונים בפרשת מצורע כתבו דמצורע יכול להדביק את אחרים, לכן בדד ישב וילביש בגד שלא ידביק כמבואר בראשונים, לפי הנ"ל אתי שפיר.

הבה"ח זלמן לייב מרמורשטיין ג"י"ו מבתי"ד ישיבת צאנז
 נראה לתרץ, ע"פ מה שכתבו הפוסקים דקטן שמבין וחסם נענש אפילו בקטנותו כמו שמצינו בגמ' ברכות ל"א ע"ב ב' דעלי רצה להעניש את שמואל בהיותו כבן שנתיים, לפי הנ"ל אתי שפיר דהרי יש קטנים שביום הראשון הם כבר חכמים כמבואר בירושלמי שאחד מהאמוראים אמר שזוכר מי שהיה המוחל שלו, אבל לא מיסתבר תרוץ זה, דאי"כ היה לפוסקים לפרש דמה דקטן מטמא בנגעים, מיירי רק בכזה קטן.

אנשים שנפלו להם שערות מהראש
האם אסור להם להניח תפילין דמצורע אסור להניח תפילין
 מה שהקשמתם בשם אחרונים על מה שכתב הרמב"ם הלכות טומאת צרעת פרק ט"ז הלכה י"ב וכן כתב פ"ח הלכה א' דנפילת קצת שיער הראש או הזקן קרוי צרעת, דיש להקשות אי"כ איך קרוי הראש מניחין תפילין, הרי קימ"ל אר"ח סימן ל"ח ס"ק י"ג דמצורע אסור להניח תפילין, אי"כ לשיטת הרמב"ם דנפילת שיער מעט הויא נגעי הראש, אי"כ איך מניחים תפילין, ותרצתם בכמה אופנים.

הרה"ג יוסף חיים הלוי בירנבוים שליט"א כולל באר יוסף מודיעין עלית
 נראה לציון דבחזון איש נגיעים סימן ג' ס"ק ח' כתב וז"ל וקרחת הידוע לנו אי דינו כמחמת חולי אינן נגיעים, ואם דינו כבא כולו נתק על הרוב הן טהורין מדין ב' שערות משואר.

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב שאול שוורץ שליט"א מאנסי לעילוי נשמת אביו הרב החסיד רבי מאיר בן הרב יהודה ז"ל נלב"ע ט"ז אייר תשס"ז ת.נ.צ.ב.ה.	תורתו מגן לנו היא מאירת עינינו כל מי שמעוניין ליטול זכות בהפעת תורתו של התנא האלוני רבי שמעון בר יוחאי שיתקשר למערכת עד יום ד' בערב פרשת אמור בטלפון 057-3166560 וכל התורמים יזכרו לתפלה בעיון הקודש ביום ההילולא ובראי רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק ברכות ט"ז א'